

MODULE 4: PAGBUBUOD AT PAG-UUGNAY-UGNAY NG MGA IMPORMASYON

Ang aralin na ito ay tumatalakay sa kahalagahan at paraan ng pagbubuod at pag-uugnay-ugnay ng impormasyon. Ipinaliwanag nito kung ano ang buod isang siksik at pinaikling bersyon ng isang teksto (nakasulat, narinig, o napanood) na naglalaman ng mga pangunahing ideya at sumusuportang detalye, na nakaayos nang lohikal at kronolohikal.

Inilarawan din ang mga hakbang sa pagbubuod: (1) pag-unawa sa orihinal na teksto;

(2) pagtukoy sa pangunahing paksa at mahahalagang detalye;

(3) pag-uugnay-ugnay ng mga impormasyon upang mabuo ang pangunahing punto;

(4) pagsulat ng buod na may lohikal at kronolohikal na daloy; at

(5) pag-iwas sa paglalagay ng sariling opinyon. Binibigyang-diin ang kahalagahan ng pagsunod sa lohikal at kronolohikal na daloy ng mga ideya, mula simula, gitna, hanggang wakas.

1. PRESI / PRECIS - Ayon kina Castillo, Et Al. sa librong Pagbasa at Pagtungo sa Pananaliksik, 2012 na ang Presi/ Precis ay hindi pagpapahayag ng sariling interpretasyon sa binasa, bagkus ito ay eksatong replika ng orihinal na akda sa pinaikling bersyon na naipahayag nang kumpleto ang argumento sa sukat o habang sangkapat (1/4) o sanlima (1/5).

2. LAGOM O SINOPSIS -Pinaikli ang pangunahing punto ng isang babasahin, karaniwan itong ginagamit bilang pabalat sa mga nobela o di kaya ay naglalaan ng isa o dalawang pahina sa likod na bahagi ng nobela.

3. SINTESIS - Pinagsama-sama ang mga impormasyong nakalap mula sa mga tao o manunulat, libro,o pananaliksik upang makabuo ng isang malinaw na pagbubuod o babasahin na mayroong buo o kumpletong datos. Mahalaga ang organisasyon ng mga datos at ideya sa sintesis, maaaring manggaling ang mga ito sa mga batis na impormasyon.

4.HAWIG -Tinatawag na paraphrase sa Ingles ang hawig. Inilalahad sa sariling pangungusap ang mga impormasyong nakalap mula sa ibang manunulat. Di tulas ng buod, mas detalyado ang hawig sapagkat isinasama sa pagsulat kung kanino nanggaling ang pahayag.

5. ABSTRAK- Buod ng isang artikulo, ulat o pag-aaral na inilalagay bago ang introduksyon. Nilalaman nito ang mga impormasyong nakalap mula sa pag-aaral o pananaliksik.

Uri ng Pagsulat Ayon sa Anyo:

1. Pormal na Pagsulat

- Sumusunod sa mga pamantayan ng pagsulat, layunin nitong maglahad ng mga ideya nang malinaw at madaling maintindihan.

2. Di-Pormal na Pagsulat

- Hindi sumusunod sa mahigpit na pamantayan, at kadalasang naglalaman ng mga opinyon o karanasan ng manunulat.

Uri ng Pagsulat Ayon sa Layunin:

1. Pang-Akademikong Sulatin

- Makikita sa mga paaralan, ginagamit upang sukatin ang kaalaman ng mga mag-aaral sa mga isyu o paksa.

2. Maikling Pagsulat

- Naglalaman ng malikhaing akda tulad ng mga tula, kwento, at nobela. Dito, kinakailangan ang malawak na imahinasyon upang magbigay ng kasiyahan at kabighanian sa mambabasa.

3. Sulating Jornalistik

- Responsableng pagsulat na ginagamit sa mga pahayagan tulad ng balita, kolum, at lathalain.

4. Sulating Pampropesyonal

- Gumagamit ng jargon na nauunawaan lamang ng mga propesyonal sa isang partikular na larangan, halimbawa ang medisina.

5. Sulating Panteknikal

- Gumagamit ng mga teknikal na salita upang magpaliwanag ng mga teknikal na gawain, tulad ng agham, kompyuter, at iba pa.

Hakbang sa Pagsulat:

1. Pagpili ng Paksa

- Maaaring magmula sa obserbasyon, karanasan, aklat, o social media.

2. Pangangalap ng Impormasyon

- Kinakailangan ng sapat na kaalaman tungkol sa paksa.

3. Pagsusuri ng mga Nakalap na Impormasyon

- Pumili ng mga mahalagang impormasyon na makakatulong sa pagsusulat.

4. Pagsulat

- Gumamit ng burador upang maayos at maliwanag na mailahad ang ideya.

5. Pag-edit at Pag-rebisa

- Kinakailangan ang pag-audit ng grammar at estilo upang tiyakin ang kalidad ng akda.

Pamantayan sa Pagsusuri ng Teksto:

1. Nakaayos ba ng lohikal ang mga ideya?
2. May sapat ba o kailangang idagdag o alisin na impormasyon?
3. Pumupukaw ba ng atensyon ang teksto?
4. Nakakatulong ba ang mga detalye sa paglalahad ng ideya?
5. Ang mga ideya ba ay kapaki-pakinabang sa mambabasa?

Pagsusuri ng Pahayag:

- Upang matukoy kung ang pahayag ay opinyon, tignan ang mga salitang nagpapakita ng pananaw tulad ng "sa tingin ko" o "sa aking palagay."
- Siguraduhin na ang mga impormasyon ay mula sa mga mapagkakatiwalaang sanggunian tulad ng mga aklat, balita, at iba pang lehitimong sources.

Pagbasa ng Grap at Talahanayan:

1. Pagbasa ng Grap

- Suriin ang pamagat at mga tala sa paligid ng grap. Pag-aralan ang vertical at horizontal na linya upang maunawaan ang mga datos.

2. Pagbasa ng Talahanayan

- Basahin ang pamagat at mga tala, alamin ang kahulugan ng mga numerong nakatala, at gumawa ng kongklusyon mula sa mga datos.